

Diccionari rebaixat

El *Diccionari de la literatura catalana* (2008) diu que Joan Alegret fou, del 1967 al 1970, secretari-redactor del *Diccionari de literatura catalana*, obra del 1970. El llibre es titula *Diccionari de la literatura catalana*, com el del 2008.

Simonini, ridiculitzat

L'agent Simonini, protagonista d'*El cementiri de Praga*, és ridiculitzat per Random House Mondadori. Simonini ha de localitzar el capità de l'Ercole, i després d'enderiar-se recollint totes les informacions possibles, l'editorial, a través de la traductora, Carme Arenas, fa dir a Umberto Eco: "va saber que el capità, Michele Mancino, s'allotjava en un hostel". Sí que era llest, que li va caldre enderiar-se per a saber que s'allotjava en un hostel! Evidentment, Eco no pot pas haver escrit això. El que diu és que Simonini va saber en quin hostel s'allotjava el capità ("in che locanda alloggiava il capitano").

Company marginat

Amadeu Hurtado (*Quaranta anys d'advocat*. Edicions 62) diu a la pàgina 819 que, tot just llicenciat en dret, és a dir, cap al 1896, va defensar un rabassaire al jutjat del Vendrell i va rebatre el cas amb el company Santamaria, molt estudiós i de gran autoritat professional en aquella comarca vinícola. Es refereix a Victòria Santamaria i Tous (Tarragona, 1850 - el Vendrell, 1917). L'índex onomàstic s'oblida d'incloure-la, però sí que la trobem al de l'edició anterior del llibre, la d'Ariel.

Misteri al calciner

El DIEC diu que *ferrejar* significa treure la suarda que porta el cuir en sortir del calciner, el dipòsit on els adobadors posen pells en calç fusa per a assaonar-les. Però la suarda, diu Fabra i el diccionari, només és el greix que impregna la llana dels moltons. Com diu l'Alcover-Moll i Enciclopèdia, el que es treu del cuir quan surt del calciner és la calç.

El 'Diccionari de la traducció catalana', redactat per vuitanta especialistes, conté un miler d'entrades

Comença amb Maria d'Abadal i Pedrals (Vic, 1905-2003), mare de l'escriptora Maria Àngels Anglada, i acaba amb el wagnerià Jeronni Zanné (Barcelona, 1873-Buenos Aires, 1934). Per primera vegada disposarem d'un volum que dóna compte dels traductors més rellevants de tots els temps, nascuts abans del 1951, que han traduït de qualsevol llengua al català, com també les traduccions anònimes i col·lectives destacades. En definitiva, un ambiciós *Diccionari de la traducció catalana*, format per 1.030 entrades.

És una obra col·lectiva, en què han participat una vuitantena d'especialistes. N'han estat directores Montserrat Bacardí i Pilar Godayol. La informació que s'hi dóna de cada traductor és en general exhaustiva i per això les entrades, que es completen amb una primera bibliografia de les obres girades al català pel traductor i una segona dels estudis que han suscitat, són, quan el protagonista de l'entrada és prolífic, molt extenses.

A més, i a diferència d'uns altres diccionaris biogràfics o enciclopèdics, el redactor de cada article dóna compte, quan s'escau, de la recepció crítica i popular de les traduccions, és a dir, de l'impacte cultural, bo i invocant sovint els comentaris rebuts, de més pes i significació. El redactor no s'oblida mai, tampoc, de completar l'entrada amb una referència a la biografia literària del traductor, si en té.

Són molt útils els índexs d'autors traduïts i el d'obres traduïdes que completen el volum. Aquestes dues llistes fan arribar el llibre a 700 pàgines.

El volum ha estat publicat per l'editorial Eumo en col·laboració amb la Universitat Autònoma de Barcelona, la Universitat de les Illes Balears, la Universitat Jaume I i la Universitat de Vic. El consell assessor era format per Joan Fontcuberta (UAB), Manuel Llanas (UVIC), Francesc Parcerisas (UAB), Ramon Pinyol i Torrents (UVIC), Pere Quer (UVic) i Joaquim Sala-Sanahuja (UAB). I el consell de redacció, per Victòria Alsina (UPF), Sílvia Coll-Vinent (URL), Ramon Farrés (UAB), Judit Fontcuberta (UAB), Josep Gallart (UVIC), Josep Pujol (UAB), Xus Ugarte (UVic), M. Àngels Verdaguer (UVic) i Pep Vila.

L'obra desplega, diuen les directores, una investigació "arqueològica", en dues línies. D'una banda, revisa i actualitza informacions de grans noms i títols de la nostra tradició. D'una altra, en recupera alguns que, per diverses raons, havien estat desatesos a mesura que passaven els anys o els segles.

El diccionari dóna entrada a traductors ocasionals que no es podrien incloure a la llista de traductors més rellevants de tots els temps, però que són coneguts com a escriptors, filòlegs o periodistes. És el cas d'Eugeni d'Ors, Pompeu Fabra, Blai Bonet, Pere Calders, Valentí Almirall, Jaume Miravittles, Josep Fauló o Josep Pla. De Pla es recorda fins i tot l'article que de jove, quan era corresponsal a París, va plagiar del diari francès *Le Temps*, al principi de la seva carrera periodística, atès que era, fet i fet, una traducció del francès.

Josep Pla també va ser traductor, encara que ho fes a vegades sense confessar-ho.